

138

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OPL

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~
Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Józef GADZAŁA

KONSPEKT WYKŁADU

OPRACOWANIE ĆWICZEŃ TAKTYCZNO-SPECJALNYCH
W ZWIĄZKU TAKTYCZNYM

45997

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OPL

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~

Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Józef GADZAŁA

KONSPEKT WYKŁADU

OPRACOWANIE ĆWICZEŃ TAKTYCZNO-SPECJALNYCH
W ZWIĄZKU TAKTYCZNYM

45997

JAWNE

ZATWIERDZAM

SZEF KATEDRY TAKTYKI WOPL

0/2

plk dr Edward NOWAK

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1989 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 85)
.....
podpis

Egz. nr ... 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657
K O N S P E K T

do przeprowadzenia wykładu z metodyki
szkolenia operacyjno-taktycznego na II KWL
/grupa OPL/

I. TEMAT: OPRACOWANIE ĆWICZEŃ TAKTYCZNO-SPECJALNYCH
W ZWIĄZKU TAKTYCZNYM /wybrane problemy/.

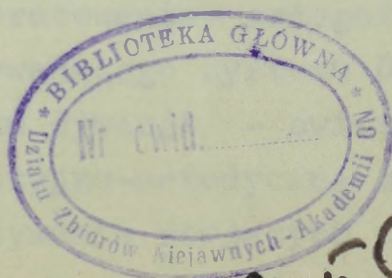
- II. CELE:
1. Zapoznać słuchaczy z głównymi problemami opracowania ćwiczenia taktyczno-specjalnego w ZT, ze szczególnym uwzględnieniem ćwiczenia zgrywającego systemu OPL ZT.
  2. Dać podstawy do dalszego samodzielnego studiowania przez słuchaczy problematyki opracowania ćwiczeń połączonych ze zgrywaniem systemu OPL ZT.
  3. Dać podstawy przygotowania słuchaczy do ćwiczenia metodycznego Nr 240/OPL.

III. CZAS: 1 godzina lekcyjna /45`/

IV. METODA: Wykład wprowadzający

V. ZAGADNIENIA:

1. Wprowadzenie	5`
2. Cel, istota, etapy i formy zgrywania systemu OPL ZT	15`
3. Zasady przygotowania i przeprowadzenia ćwicze- nia zgrywającego systemu OPL ZT	20`
4. ZAKOŃCZENIE	5`

45997

VI. BIBLIOGRAFIA:

1. "Instrukcja o organizowaniu i prowadzeniu ćwiczeń taktycznych" - Sygn. Szkol. 520/76 Wyd. MON 1976. Nr bibl. ~~PF 17799~~ PF 17799
2. "Metodyka opracowania ćwiczeń w wojskach OPL" - skrypt. Wyd. ASG WP Nr bibl. PF 1676.
3. "Zgrywanie systemów OPL w wojskach operacyjnych" - skrypt. Wyd. ASG WP. Nr bibl. PF 862.
4. "Metodyka ćwiczeń taktycznych" - podręcznik. Wyd. ASG WP. Nr bibl. PF 1048.
5. "Metodyka opracowania, organizowania i prowadzenia ćwiczeń operacyjnych" - podręcznik. Wyd. ASG WP. Nr bibl. 018.
6. ~~Wybrane zagadnienia z dydaktyki wojskowej - Skrypt. Wyd. ASG~~
Wyd. ASG WP Nr bibl. PF 1941
~~1975 r.~~

VII. POMOCE NAUKOWE:

1. Schemat: "Praca zespołu autorskiego w zakresie problematyki OPL w ramach opracowania ćwiczenia zgrywającego system OPL dywizji. Nr bibl. PF 7552.
2. Zestaw foliogramów - Opracowanie ćwiczenia zgrywającego system OPL ZT.

VIII. PRZEBIEG WYKŁADU:

WPROWADZENIE ..... 5`

Ob. Oficerowie ! Na I roku studiów w ramach zajęć z metodyki szkolenia taktyczno-operacyjnego uczyliście się zasad opracowania, przygotowania i prowadzenia ćwiczeń taktyczno-specjalnych w wojskach OPL, takich jak: ćwiczenia grupowe, treningi sztabowe, ćwiczenia dowódczo-sztabowe ćwiczenia z wojskami. Na II roku waszych studiów zajmiemy się problematyką opracowania, przygotowania i częściowo prowadzenia ćwiczenia zgrywającego systemu OPL danego szczebla dowodzenia /w tym wypadku dywizji/ - ćwiczenie takie jest najważniejszą formą organizacyjno-metodyczną szkolenia wojsk OPL w sprawnym i skutecznym wykonywaniu stojących przed nimi zadań.

Daje ono możliwość kompleksowego zgrywania wszystkich elementów składowych systemu OPL. Aczkolwiek zgrywanie systemów nie jest problemem nowym, to jednak w praktyce szkoleniowej wojsk, zwłaszcza na niższych szczeblach dowodzenia, brak jest jednolitości poglądów co do form i sposobów organizacyjnego ich przygotowania i przeprowadzenia. Niekiedy uważa się, iż sam fakt udziału określonych sił i środków OPL danego szczebla dowodzenia w prowadzonych ćwiczeniach z wojskami można uznać jako formę zgrywania systemu. Dlaczego tak nie może być? - Odpowiedź na to pytanie postaracie się dać na kolejnych zajęciach /repetycje/.

Wykład dzisiejszy nie wyczerpuje wszystkich problemów zgrywania systemów OPL. Eksponuję w nim głównie stronę organizacyjno-metodyczną przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia zgrywającego system OPL, ograniczając się do problematyki zgrywania systemu OPL ZT.

Treści wykładu zawarte będą w dwóch zagadnieniach:

1. Cel, istota, etapy i formy zgrywania systemu OPL ZT.
2. Zasady przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia zgrywającego system OPL ZT.

Pomijam wyjaśnienie pojęć "system OPL, jego części składowe", ponieważ te są Wam już znane. Praktyka ćwiczenia i analiza: struktury, zadań i funkcjonalnych powiązań systemów OPL oraz ich elementów upoważniają do sformułowania następujących wniosków w zakresie zgrywania systemu OPL:

1. Sztaby ogólnowojskowe wymagają zgrywania w zakresie planowania i organizacji zwalczania ŚNP na ziemi, oraz koordynacji działań oddziałów /pododdziałów/ OPL z działaniami osłanianych wojsk, a szczególnie wojsk pancernych i zmechanizowanych.
2. Systemy OPL poszczególnych szczebli dowodzenia - jako systemy walki - wymagają zgrywania w dwóch układach:
  - w układzie struktury organizacyjnej - tj. kolejnego zgrywania systemów OPL /wg szczebli organizacyjnych: pułk, dywizja, armia;

- w układzie funkcjonalnym - tj. zgrywania podsystemów wg spełnianych przez nich funkcji, a następnie przechodzenie do zgrywania specjalistycznego systemu OPL w całości, łączenia jego działania z innymi systemami walki /np. LM czy OPK/.

3. Zgrywanie systemu OPL na szczeblu dywizji i pułku powinno się łączyć z problemami organizacji i prowadzenia przedsięwzięć powszechnej OPL w ramach zabezpieczenia działań bojowych oraz z wykorzystaniem ognia innych rodzajów wojsk do zwalczania celów powietrznych /w tym szczególnie LSL/.

Zag. I. CEL, ISTOTA, ETAPY I FORMY ZGRYWANIA SYSTEMU OPL ZT ...15;

Celem zgrywania systemu OPL jest uzyskanie i utrzymanie wysokiej sprawności i skuteczności funkcjonowania jego elementów składowych i systemu jako całości oraz skoordynowanie jego działań z działaniami innych rodzajów wojsk w ramach prowadzenia walki /operacji/.

Istotą jest doskonalenie sił i środków OPL w zakresie: wykrywania, rozpoznawania i zwalczania SNP nieprzyjaciela, współdziałania z LM i sąsiednimi systemami OPL, prowadzenia ostrzegania wojsk oraz zachowania bezpieczeństwa lotów własnego lotnictwa w strefach ognia własnych środków OPL.

Z celu, istoty zgrywania systemu OPL oraz kompetencyjnego zakresu odpowiedzialności szkoleniowej wynika, że za zgranie oddziałów /pododdziałów/ czy ZT, a więc i za zgranie systemu OPL odpowiedniego szczebla ponoszą dowódcy. Natomiast za wyszkolenie specjalistyczne z obrony przeciwlotniczej wszystkich pododdziałów ponoszą odpowiedzialność szefowie OPL.

Zgrywanie systemów OPL - jak wykazuje praktyka dotychczas prowadzonych treningów i ćwiczeń - celowo jest prowadzić w trzech etapach, pozwalając stopniowo osiągać cele szkoleniowe i zakres zgrywania.

Podjęcie Nr 1 - model zgrywania systemu OPL ZT

Etap I - specjalistyczne zgrywanie podsystemów OPL i systemu OPL w całości w ramach specjalistycznych sił i środków OPL. Zgrywanie to prowadzi szef OPL szczebla na którym prowadzi się zgrywanie.

Etap II - specjalistyczne zgrywanie podsystemów OPL i systemu OPL w całości z innymi rodzajami wojsk /np. z LM, wojskami OPK/. Zgrywanie takie prowadzi zwykle dowódca wojsk OPL.

Etap III - zgrywanie kompleksowe systemu OPL w ramach ogólnowojskowych ćwiczeń z wojskami, prowadzonych na szczeblu bezpośrednio niższym.

Zgrywanie takie prowadzi dowódca ogólnowojskowy.

Pyt. Jakie są najskuteczniejsze formy organizacyjno-metodyczne zgrywania systemu OPL ?

Praktyka dotychczasowa pokazuje, że najskuteczniejszymi formami zgrywania systemu OPL są treningi i ćwiczenia zgrywające.

Ze względu na przygotowywanie Was do ćwiczenia metodycznego Nr 240/OPL szerzej zajmiemy się tą drugą formą.

Ćwiczenia zgrywające system OPL organizują i prowadzą d-cy ogólnowojskowi w czasie ćwiczeń z wojskami na szczeblu bezpośrednio podległym dowódcy:

- zgrywanie systemu OPL pułku /pz, pcz/ prowadzi dowódca pułku w ramach jednego z batalionowych /w pcz - kompanijnych /ćwiczeń;
- zgrywanie systemu OPL dywizji prowadzi dowódca dywizji w ramach jednego z ćwiczeń pułkowych;
- zgrywanie systemu OPL armii prowadzi dowódca armii w ramach dywizyjnego ćwiczenia z wojskami lub w ramach specjalnego ćwiczenia zgrywającego z udziałem sztabów /GO/ związków taktycznych.

FOLIIOGRAM Nr 1 - model zgrywania systemu OPL dywizji

Najlepsze warunki do zgrywania systemu OPL danego szczebla organizacyjnego tworzy się, zapewniając w nim udział wszystkich pododdziałów i oddziałów OPL oraz szefów OPL wchodzących w jego skład. Z przedstawionego modelu wynika, że w ćwiczeniu zgrywającym system OPL dywizji powinni brać udział:

- szef OPL ZT i PD OPL;
- oddział i pododdziały przeciwlotnicze występujące w składzie ćwiczącego pz /pcz/;
- dowódcy, grupy operacyjne i szefowie OPL ^{z obrotu bplot} podległych oddziałów ćwiczących szkieletowo.

W każdym ćwiczeniu zgrywającym system OPL pożądane jest angażować element dowodzenia obroną przeciwlotniczą wyższego szczebla organizacyjnego w ograniczonym składzie w celu, zamknięcia "od góry" obiegu informacji specjalistycznych w systemie OPL. Zadaniem tego elementu jest: dostarczenie szefowi szczebla ćwiczącego informacji o działaniu systemu OPL szczebla nadrzędnego i sąsiadów, realizacja dowodzenia taktycznego i ogniowego, powiadamianie i uprzedzanie o przelotach własnego lotnictwa. W składzie tego elementu występuje zwykle określona liczba środków radiolokacyjnych zapewniających napływ informacji o sytuacji powietrznej. Ponadto, każde ćwiczenie zgrywające system OPL powinno być prowadzone z udziałem lotnictwa pozorującego działanie nieprzyjaciela powietrznego.

W ramach ćwiczenia zgrywającego na szczeblu pz, ZT- celowo jest zaplanować i prowadzić strzelania do celów powietrznych przez pododdziały piechoty i czołgów, a także raketowo-artyleryjskie, jeżeli warunki poligonu na to pozwalają.

Zag. II. ZASADY PRZYGOTOWANIA I PRZEPROWADZENIA ĆWICZENIA

ZGRYWAJĄCEGO SYSTEM OPL ZT. .... 20`

1. Przygotowanie ćwiczenia zgrywającego system OPL

Jak już nadmieniałem poprzednio, ćwiczeniem zgrywającym kieruje dowódca ogólnowojskowy, który tak powinien skoordynować działanie swego sztabu, aby nastąpiło ścisłe powiązanie ćwiczenia ogólnowojskowego ze zgrywaniem systemu OPL w jedno ćwiczenie kompleksowe.

Problematyka OPL znacznie poszerza ramy takiego ćwiczenia i stwarza konieczność takiego opracowania sytuacji taktyczno-operacyjnych przy których możliwa jest realizacja ogólnowojskowych i specjalistycznych celów ćwiczenia w zakresie zgrywania systemu OPL. Pociąga to za sobą konieczność poszerzenia zamiaru taktyczno-operacyjnego w ćwiczeniu zgrywającym system OPL dywizji o niektóre elementy OPL szczebla operacyjnego i oddziałów sąsiednich dywizji. Za udzielenie pomocy w opracowaniu, przygotowaniu i przeprowadzeniu ćwiczenia odpowiada d-ca WOPL szczebla nadrzędnego. W tym celu winien skierować do opracowania i przeprowadzenia ćwiczenia odpowiednią liczbę oficerów - specjalistów OPL lub uczestniczyć osobiście. Ci skierowani oficerowie winni:

a/ w czasie opracowania i przygotowania ćwiczenia:

FOLIOGRAM Nr 2 - Praca oficera OPL w czasie opracowania i przygotowania ćwiczenia

b/ w czasie prowadzenia ćwiczenia /słuchacze przygotowują do zajęć repetycyjnych/.

Natomiast szef OPL ZT odpowiada za przygotowanie do udziału w zgrywaniu systemu OPL podległych mu funkcjonalnie szefów OPL niższych szczebli dowodzenia, oddziału i pododdziałów przeciwlotniczych - w tym względzie opracowuje i przedstawia do zatwierdzenia kierownikowi ćwiczenia plan przygotowania podwładnych do ćwiczenia.

Czynności zespołu autorskiego w zakresie opracowania ćwiczenia zgrywającego system OPL nie różnią się w zasadniczy sposób od czynności związanych z opracowaniem ogólnowojskowego ćwiczenia taktycznego, dlatego też praca zespołu rozpatrzona zostanie tylko w zakresie opracowania problemów zgrywania systemu OPL.

Schemat Nr 1 - Model pracy zespołu autorskiego w zakresie przygotowania ćwiczenia zgrywającego system OPL ZT

Dokumentacja ćwiczenia zgrywającego system OPL obejmuje te same dokumenty, co do ogólnowojskowych ćwiczeń taktycznych, jednakże w każdym z nich powinna być w pełni rozwinięta tematyka z zakresu OPL zapewniająca w całej rozciągłości realizację celów i zagadnień szkoleniowych przez ćwiczące wojska OPL i sztaby ogólnowojskowe. Szczególnie dokładnie winien być opracowany

- plan działania wojsk OPL;
- plan pozorowania i podgrywania sytuacji powietrznej.

Szczegółową treść tych dokumentów słuchacza przygotowują do zajęć repetycyjnych na podstawie podanej wcześniej literatury.

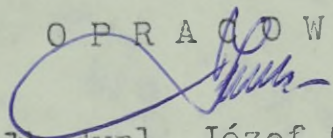
2. Prowadzenie ćwiczenia zgrywającego systemu OPL

- w ćwiczeniu zgrywającym system OPL obowiązują ogólne zasady prowadzenia ćwiczeń z wojskami;
- ćwiczenie zgrywające rozpoczyna się z zasady w MSD lub czasowej dyslokacji od osiągania WSGB, przegrupowania do rejonów wyjściowych lub na kierunki działań oraz działania w systemie CPK;
- w okresie organizacji walki szczególną uwagę należy zwrócić na umiejętność wypracowania propozycji organizacji OPL, organizację podsystemu ognia, jakość wykonania dokumentów bojowych, stawianie zadań bojowych, umiejętność współpracy szefa OPL ze sztabem ogólnowojskowym w zakresie koordynacji wspólnych działań, uwzględnianie przez sztab zasad powszechnej OPL w planowaniu działań bojowych;
- w dynamice działań główną uwagę należy zwrócić na:
  - doskonalenie i sprawdzenie prawidłowości organizowania i prowadzenia rozpoznania SNP, szybkość i sposób ostrzegania i alarmowania wojsk, sprawność funkcjonowania organów dowodzenia w zakresie kierowania ogniem, umiejętność prowadzenia uprzedzania wojsk o przelotach własnego lotnictwa i realizacji ustalonych zasad współdziałania środków OPL z lotnictwem myśliwskim.

ZAKOŃCZENIE ..... 5'

Ob. Oficerowie - ze względu na czas trwania wykładu poszerzyłem tylko niektóre treści z tej bardzo bogatej problematyki jaką obejmuje ćwiczenie zgrywające system OPL. Z tych samych względów ograniczyłem się również tylko do zgrywania systemu OPL ZT, aby ukierunkować wasze dalsze samodzielne studiowanie tej problematyki celem właściwego przygotowania się do ćwiczenia metodycznego Nr 240/OPL a przedtem jeszcze do repetycji z tego tematu. Zagadnienia do tych repetycji wręczę Wam w czasie przerwy. Literaturę wymieniłem Wam na początku wykładu. Jakie macie pytania ?

OPRACOWAŁ

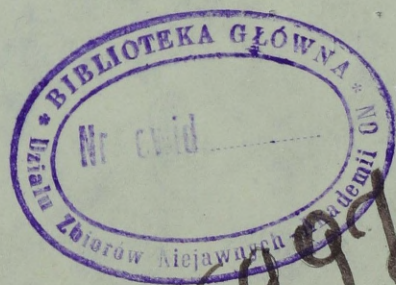

ppłk dypl. Józef GADZAŁA

Wykonano w 3 egz.

Egz. nr 1 - 3 - Bibl.Nauk. OZS
Wyk. ppłk GADZAŁA /tel114638/
Druk. H.Sz. 1986.02.06
Nr. ks. masz. PF 10

4

.....

455992

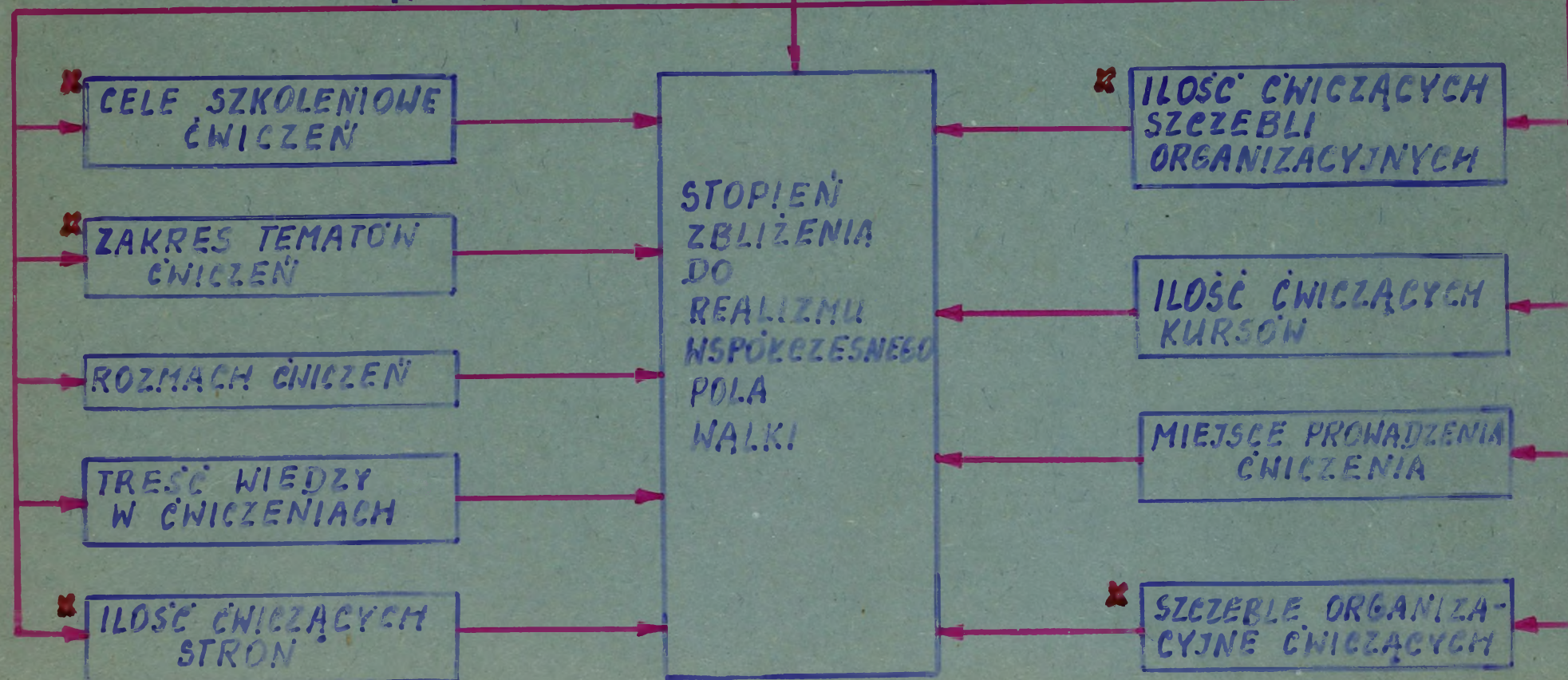

1 KRYTERIA PODZIAKU ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH

ćwiczenia taktyczne
przebiegające w procesie dydaktycznym
w RSE NP

KRYTERIA

PODZIAKU

1. Analiza treści tematu i dokumentów normatywnych oraz innych danych stanowiących podstawę do określenia koncepcji taktyczno-metodycznej
2. Sformułowanie oraz uzasadnienie głównych celów i ogólnych zagadnień szkoleniowych, ustalenie etapów treningu i ich ogólnej treści
3. Określenie oraz uzasadnienie warunków ^{organizacji} ćwiczenia i treści danych dodatkowych
4. Wydanie wytycznych przez dowódcę pułku dla autora ćwiczenia.